

KAMENICA ili OŠTRIGA

(*Ostrea edulis*)

IZGLED: 2 nejednake ljuštore, do 13 cm dužine

STANIŠTE: prilijepljena za tvrde podloge

HRANA: plankton

NEPRIJATELJI: morske zvijezde, puž volak, neke ribe (orada)

RAZMNOŽAVANJE: dvospolna životinja - jajašca i sjeme ne razvijaju se istovremeno; morske struje nose ličinke do nove podloge uz koju se pričvrste uz pomoć vapnenaste sluzi

DAGNJA

(*Mytilus galloprovincialis*)

IZGLED: 2 jednake ljuštore crne ili tamnoplave boje

STANIŠTE: za tvrde podloge se drži elastičnim nitima;
raste u grozdovima

HRANA: plankton (u 1 h profiltrira čak 7 l vode!)

RAZMNOŽAVANJE: 2 puta godišnje ispušta 5 - 25 milijuna jajašaca

ZANIMLJIVOSTI: odlično podnosi zagađenje;
preživi čak i smrzavanje mora

PRSTAC ili KAMOTOČAC

(Lithophaga lithophaga)

IZGLED: jednake ljuštore kestenjaste boje; krivulje označuju godine

STANIŠTE: kamenje, morske stijene; živi u kolonijama

HRANA: plankton

RAZMNOŽAVANJE: kao larva se prihvati za stijenu i ispuštanjem
kiseline buši rupu prikladnu svojoj veličini

ZANIMLJIVOSTI: ZAŠTIĆENA ŽIVOTINJA!

1995.zabranjen izlov zbog uništenja podmorja;

kazne od 5 - 15 000 kn

SRČANKE

(Cardiidae)

IZGLED: jednake ljuštore; rebraste, a neke i bodljaste

STANIŠTE: pijesak i mulj plitkih voda

HRANA: plankton

ZANIMLJIVOSTI: kretanje srčanke

JAKOVLJEVA KAPICA

(*Pecten jacobaeus*)

IZGLED: nejednake ljuštore lepezastog oblika s 14 - 16 rebara;
ljuštore različitih boja; obla ljuštura je zakopana u pijesku,
a gore je ravna

STANIŠTE: muljevito, pjeskovito dno

HRANA: plankton

ZANIMLJIVOSTI: pliva naglim otvaranjem i zatvaranjem ljuštura;
ima jednostavne oči - kad se otvori, iz ljuštura
pruža brojna plava ticala tj. organe vida

Snimano mikroskopom.

KAPICA MALA

(*Chlamys multistriata*)

IZGLED: izgleda kao Jakovljeva kapica, ali manja

PRNJAVICA

(*Venus verrucosa*)

IZGLED: jednake izbrazdane ljuštore s puno rebara

STANIŠTE: mekano, pjeskovito dno

HRANA: plankton

NEPRIJATELJI: puž volak

ZANIMLJIVOSTI: rebra joj služe za ukopavanje u pijesak i za zaštitu od neprijatelja

RUMENKA ili LAKIRKA

(*Callista chione*)

IZGLED: jednake ljuštore smečkasto-crvenkaste boje

STANIŠTE: pješčano dno

HRANA: plankton

ZANIMLJIVOSTI: pronalazi se u pijesku na osnovu 2 rupice

KUNJKA

(*Barbatia barbata*)

IZGLED: jednake ljuštore, sivo-smeđe ili prljavo sivo-crvene boje s cik cak prugama svjetlijim od boje ljuštura

STANIŠTE: tvrde i šljunkovite podloge

HRANA: plankton

ČANČICA GLATKA

(*Laevicardium oblongum*)

PERISKA – plemenita i obična

(*Pinna nobilis*)

IZGLED: najveća naša školjka; Sredozemni endem; iznutra sedef;
teška do 3 kg; visoka do 1 m; živi uspravno; ljuštura često
obrasle algama, kamenicama, spužvama, cjevašima...

STANIŠTE: pjeskovito-muljevito tlo obraslo morskom travom

HRANA: plankton

RAZMNOŽAVANJE: dvospolac – mlađe periske su mušjaci, a starije
ženke; larve žive kao plankton

ZANIMLJIVOSTI: zaštićena životinja; ponekad može imati **biser**
slabije kvalitete (nepravilan); proizvodi duge, fine
proteinske niti (**morska svila**) kojima se drži za dno;
u prošlosti se od njih radila odjeća za aristokrate;
u njima često živi rak „čuvarkuća“

Rukavice od morske svile

PRILJEPAK

(Patella)

IZGLED: kućica u obliku kapice bez poklopca

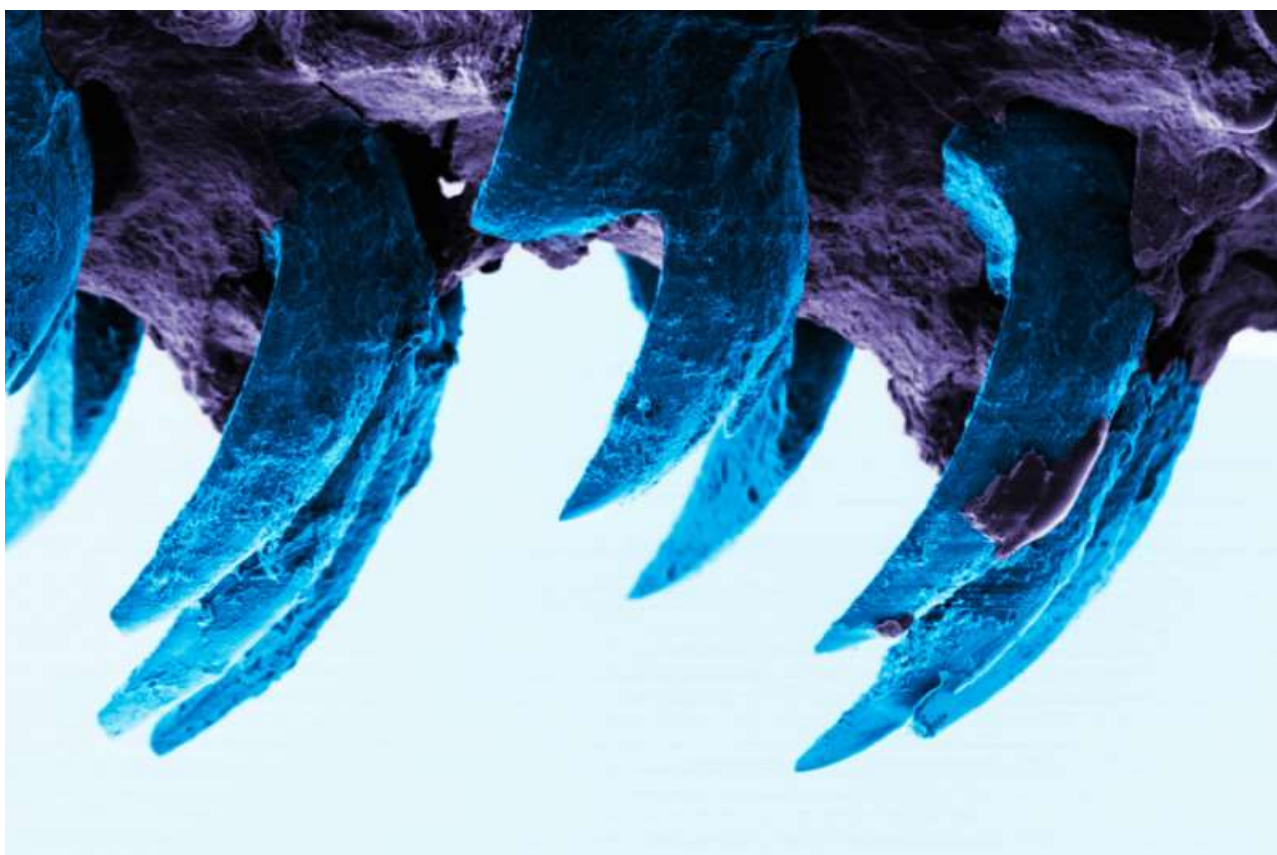
STANIŠTE: područje plime i oseke, stopalom prilijepljen na čvrstu podlogu

HRANA: alge i organske tvari

NEPRIJATELJI: ljudi

RAZMNOŽAVANJE: jajašcima

ZANIMLJIVOSTI: vlaknasti zubi priljepka čvršći od paukove mreže; istraživači ih žele kopirati i upotrijebiti u industriji; služe im za struganje algi sa stijena; za podlogu se drže ljepljivom sluzi i jakim mišićem

Vlaknasti zubi priljepka

VOLAK – kvrgavi i bodljikavi

(Hexaplex trunculus, Hexaplex brandaris)

IZGLED: dok je čist ima purpurno (ljubičasto)-smeđu boju, no najčešće je prekriven raznim naslagama; kvрге ili bodlje

STANIŠTE: posebno voli luke gdje se nakuplja ljudski otpad; tijekom dana najčešće je djelomično zakopan u pijesak

HRANA: sve vrste školjaka, puževa i strvina; dobar lovac

RAZMNOŽAVANJE: od svibnja do srpnja gradi spužvaste tvorevine slične spužvi u kojima ostavlja svoja jajašca

ZANIMLJIVOSTI: u prošlosti je kraljevska purpurna boja iz volaka služila za bojanje tkanina; sinovi cara dobivali naziv porfirogenet tj. rođen u purpuru; boja vladajuće klase; prodavanje purpurnog pigmenta onima kojima nije bila namijenjena, bilo je kažnjivo smrću

Purpurna boja

Volak u napadu

PETROVO UHO ili PUZLATKA

(Haliotis lamellosa)

IZGLED: plosnata kućica s rupicama (za pružanje ticala i izbacivanje mora iz tijela); iznutra prekrivena sedefom

STANIŠTE: kamenito dno uz obalu; danju se skriva pod kamenjem, noću se hrani

HRANA: alge

ZANIMLJIVOSTI: ljuštura izgrađena od tankih slojeva kalcijevog karbonata koji su međusobno povezani jakim ljepilom i mogu zalijepiti svaku pukotinu na ljušturi; znanstvenici uzaludno pokušavaju proizvesti slično ljepilo već 30tak godina; od sedefa se izrađuje nakit; može stvoriti biser, no to se rijetko događa u prirodi, ali lako umjetnim uzgojem; tek svaki 50. biser je pravilan; treba do 6 godina za nastanak većeg bisera

ŠLJANAK

(Ensis directus)

STANIŠTE: pješčano dno; u pijesak se ukopava brzo mičući stopalo; kad se ukopa teško ga je izvući

ZANIMLJIVOSTI: inženjeri su dobro proučili način na koji se šljanak ukopava u pijesak i dobili ideju za stvaranje „pametnog“ sidra koje se otvara i zatvara i pomiče kao šljanak

OGRC ili NANAR

(*Viviparus viviparus*)

IZGLED: spiralno zavijena, na vrhu šiljasta kućica;
maslinaste boje s tamnim prugama

HRANA: alge

ZANIMLJIVOSTI: koti žive mlade (20-50)